

Nāše veselje

Priloga „Slov. gospodarja“ za deco.

Štev. 5.

24. V. 1934.

Letnik I.

Sreča v nesreči.

To, kar vam tu pripovedujem, se je zgodilo že pred veliko svetovno vojno. Tedaj so se ljudje iz naših krajev čisto selili v Ameriko, ker so mislili, da bodo tam laže prišli do imetka, kakor pa doma. Nekaterim se je res posrečilo, da so si z neumornim delom kaj prislužili, da so se potem vrnili v domovino ter si kupili posestvo, odprli trgovino itd. Drugim pa seveda niti tedaj ni bila sreča mila in mnogokrat so prišli spet v svoj rojstni kraj, revnejši kakor so bili odšli. Da bi danes kdo mislil prislužiti si v Ameriki kako premoženje, bodisi še tako malo, ta bi pač bil hudo razočaran. Saj ima Amerika sama toliko brezposelnih ljudi, da ne ve kam z njimi in da žive v grozni bedi in stiski.

Tedaj pa je bilo v tem oziru še nekoliko boljše. In tako so si tudi Logarjevi namenili seliti se v Ameriko. Doma ni šlo; slabe letine, razne nesreče so povzročile, da je šlo s kmetijo čim dalje bolj navzdol. V Ameriki je imel prijatelja, ki je bil preddelavec v veliki tovarni. Temu je pisal in ta mu je res prikrbel v isti tovarni službo, v začetku skromno, ali Logar si je mislil, da se bo gotovo v tako velikem mestu, kakor je Njujork, lahko pozneje našlo kaj več.

Tako so se znašli Logarjevi, oče, mati ter otroka Ivo in Mihec lepega dne na velikem parniku, ki je plul proti novi domovini. Oče in mati sta bila precej zamišljena in zaskrbljena, ker sta pač premišljevala, kaj bo, ali se bodo uresničile želje, ali morda ne bo šlo vse v nič. Fantka pa sta bila vesela in dobre volje, skrbi nista imela, na parniku pa je bilo toliko novega videti, da kar nista prišla do sape. Njima je bilo potovanje celo prekratko. Ko je parnik dospel v Ameriko, bi se bila prav rada še enkrat vrnila, tako jima je bilo življenje na parniku všeč. Posebno sta vžljubila stroj-

nega častnika, ki je znal slovenski in ki se je kaj rad v prostem času zabaval z dečkoma. Od njega sta se prav težko ločila.

Prijatelj jih je pričakal. Našel jima je stanovanje, ki pa dečkoma ni bilo nič kaj po volji, ker je bilo tesno in precej temno. Vrh tega se je nahajalo v veliki hiši, v kateri ni bilo nikoli miru. K sreči je bila za hišo mala zelena trata, kjer so se otroci igrali. Ali ti otroci so bili čisto drugačni kot domači. Govorili so jezik, ki ga Ivo in Mihec nista razumela. Tako sta se morala igrati kar sama v nekem kotičku, ker so boljše prostore zasedli oni drugi otroci.

Kaj pa s šolo? Prijatelj je povedal, da je nekoliko ulic naprej slovenska šola, katero oskrbujejo šolske sestre. Logar je sklenil, da bo pošiljal fantka v to šolo, kjer bosta pouk razumela in se priučila tudi tujemu jeziku, angleščini. Do šole je bilo sicer daleč, ali Logar je večkrat prej po nedeljah in praznikih prehodil z otrokoma tisto pot, morala sta si zapomniti vsako ulico, opozoril jih je na nevarnosti, ki jima pretijo na cesti in tako sta bila potem dovolj pripravljena in sta mogla tudi sama na pot.

Prve dni sta hodila vsa v strahu, da ne bi zgrešila poti, potem pa je šlo že laže in nazadnje je minila skrb celotnega, ki je bila vsak dan trepetala, da otrok ali sploh ne bo nazaj, ali pa da ju prinese poškodovana po kakem vozu ali avtomobilu. Ali vse je šlo po sreči.

Preteklo je kakega pol leta. Logarjevi sicer niso še bili bogati, ali preslabo se jim tudi ni godilo. Dečka sta pridno hodila v šolo.

Nekega dne sta srečala že blizu šole obhod nekega cirkusa. Dečkoma je to zelo ugajalo, ker je bilo videti vse polno raznih živali, posebno sloni so jima bili nekaj novega. Šla sta torej vedno dalje in dalje, nista pazila, kod sta hodila. Ko

sta pa pozneje malo postala, sta se znašla v čisto tuji okolici. Izgubila sta se. Kaj zdaj? Jezika še nista znala dovolj, slovenski pa ni razumel nihče.

Ulica se je vrstila za ulico, visoke hiše so stale ob obeh straneh, znanega pa nikjer nič. Kaj bo s šolo? Kaj porečejo mati, kaj oče? Vedno večji strah se ju je loteval, šlo jima je že zelo na jok. Postala sta na ulici in začela premišljevati. Ivo je bil sicer starejš, pa tu si tudi ni vedel pomoči. Ure so tekale, dečka sta bila utrujena, tudi želodec se je oglasoval. Mihec je vzdihoval:

»Joj, kaj bo? Nikoli več ne najdeva domov. Moja uboga mamica!«

Nazadnje je začel klicati te in slične besede kar na glas.

»Kaj pa je to? Ali sta Slovenca? Joj, saj se poznamo!«

Pred dečkom je stal mož v obleki mornariškega častnika in ko sta fanta bolj pogledala, je to bil tisti dobri gospod, ki je bil z njima tako prijazen, ko so se vozili Logarjevi po parniku, čeprav je izgledal tako hud.

Kar oklenila sta se prijaznega gospoda, katerega jima je v tako velikem mestu sam angel varuh postavil na pot.

Oba ta začela kar hkratu pripovedovati, tako da je gospod kmalu vedel, kaj se je bilo pripetilo. Ali on sam kot tujec v tako velikem mestu ni vedel, kje bi iskal dom dečkov. Tedaj mu je prišla dobra misel. Vedel je, da dobivajo v Ameriki učne knjige od šole. Dal si je pokazati čitanko in res je našel na njej pečat šole, s katerega je bilo mogoče razbrati tudi mestni oddel in ulico, kjer se je nahajala.

Tako je torej najprej spravil fanta do šole, od tam pa sta znala pot sama. Gospod ju je spremljal na dom, kjer je bila mati v velikih skrbih. Zelo je zahvalila gospoda in še bolj Boga, da je vse tako lepo uredil.

Zvečer je Mihec rekel: »Ti, Ivo, če bo drugič na cesti tudi dvesto slonov, nikoli več ne pojdem za njim!«

★

Vitko, čudežni goslar.

(Pravljica.)

Nekoč je živel v lepi dolini ob široki reki Vitko, čudežni goslar. To je bil deček, komaj sedem let star, ki pa je znal na svoje gosli igrati tako lepo, da tega ni niti mogoče opisati. Če je zaigral na gosli vesele ali žalostne pesmi, tedaj so privreli ljudje iz vseh hiš, samo da ne bi zamudili niti glasu te prelepe glasbe. Ko pa je igral deček spomladi na cvetočem polju, so prileteli ptički od vseh strani in so spremljevali nebeško lepe zvoke s svojim petjem. Pa celo na cvetice na polju je glasba vplivala, tako da so se začele pripogibati po taktu. Zajci in lisice so se prikazali, vzradoščeni od lepih melodij.

Kdaj je to bilo? Pred kakimi 400 leti, v času, ko so še vitezi bivali na svojih visokih gradovih, v času, ko so po gozdovih velikanski zmagi stražili ugrabljene princesinje.

Ko je Vitko tako nekoč lepega pomladanskega dne igral na solnčni livadi, se je pojavil iz temnega gozda vitez Svetomir v bleščeči viteški opremi. Rekel je Vitku:

»Tvoja igra navdušuje ljudi, kjerkoli igraš. Mogoče bi z njo omamil tudi zmaja, ki straži lepo princesinjo Majo v svojem brlogu. Prosim te, sedi vzadi na mojega konja, da naju ponese tja. Tri meče

sem že razbil na njegovih trdih luskinah in še vedno mi zapira in brani pot do lepe princesinje, ki jo hočem oteti in vzeti na svoj grad za ženo.»

Tako sta jezdila proti zmajevemu brlogu. Kmalu sta zagledala zmaja. Takoj se je velikanska ostudna žival zakadila proti njima in je jezno pihala ter kazala svoje grozne zobe. Vitez je vrgel kopje nanj — zaman. Izdrli je iz nožnice bridki meč, ali na trdih luskah se je takoj tako skrhal, da ni bil več za rabo.

Tedaj pa je Vitko nastavljal lok in je začel igrati, kakor je to znal samo on. Mlo kakor sen, nato šumeče kakor ogenj, sedaj zopet vriskaje za ples. In kaj je storila pošast? Ustavila se je, poslušala, se stegnila in se približevala skakaje Vitku. Zdaj je bila zmaga dečkova! Začel je vabiti z glasbo zmaja od brloga proč in žival se ni mogla čaru prelepih melodij upirati. Hodila sta, spredaj deček igrajoč, za njim zmaj, mimo hrastov, brez in vrb do široke reke, preko katere je vodila že zelo stara lesena brv. Treba je bilo spraviti zmaja na to brv. Vitko je igral svoje najlepše pesmi in je prvi prekoračil brv in res, zmaj se ni dal odvrniti in mu je točno sledil. Ko je bil zmaj sredi brvi, je prhlo tramovje začelo pokati, se nagibati in nazadnje se je vse vkup udrla in zmaj je z groznim krikom telebnil v globino, kjer se je ob trdem kamnu — razbil.

V tem trenutku so se začule trobente iz gozda. Na visokem konju je jezdil vitez Svetomir, poleg njega pa na helem konjičku rešena princesinja Maja. Za tema dvema je jahalo številno spremstvo. Vitez je prišel, da bi Vitka prav lepo zahvalil za veliko uslugo, ki mu jo je bil izkazal, in da bi ga vzel s seboj na svoj grad, kjer se naj bi vršila vesela svatba.

Tu je pravljice konec.

★

Rešitev nalog 4. številke:

1. Prvi je imel 7, drugi 5 ovac.
2. Tone je imel 14 Din, Ivo pa 16.
3. 6.
4. 75 Din.
5. Najprej napolni 5literski lonec in potem vlij vsebino v 3literski lonec, da bo ta poln. V 5literskem loncu ostaneta 2 litra tekočine. Tako napravi še enkrat in imel boš 2×2 litra = 4 litre.

Hitri računar.

1.

Kako uganeš število, ki si ga kdo misli?

Reci: »Misli si število, pomnoži ga s 6, dobljeno število deli z 2, to število potem pomnoži s 3 in povej to število!«

Ti pa razdeli potem to število na tri, hem z 9 in dobiš boš število, katerega si je tovariš najprej mislil.

Primer: Tovariš si misli število 6. $6 \times 6 = 36$, $36 : 2 = 18$, $18 \times 3 = 54$ (število, ki ga tovariš napove), $54 : 9 = 6$ (število, ki ga ti izračunaš).

Če število, ki ti ga tovariš pove, ni deljivo z 9, potem ni on prav računal in se bo zelo čudil, če mu še tudi to poveš.

2.

2. Še en tak račun! — Reci: »Misli si število, pomnoži ga z 2, prištej 10, deli z 2, odštej mišljeno število, končno število je 5.

Pomni: končno število je vedno polovica od tistega, ki ga daš prištevati. Prištetni lahko daš poljubno število. Tu je bilo tisto število 10, prej je končno število 5.

Primer: Mišljeno število je 8. $8 \times 2 = 16$, $16 + 10 = 26$, $26 : 2 = 13$, $13 - 8 = 5$ (to je polovica od 10).

Čudili se bodo tvoji spretnosti, ker ti samo narekuješ, kaj se ima storiti, in kljub temu veš za končno število, ne da bi tovariš glasno računal.

Skrivalnica.

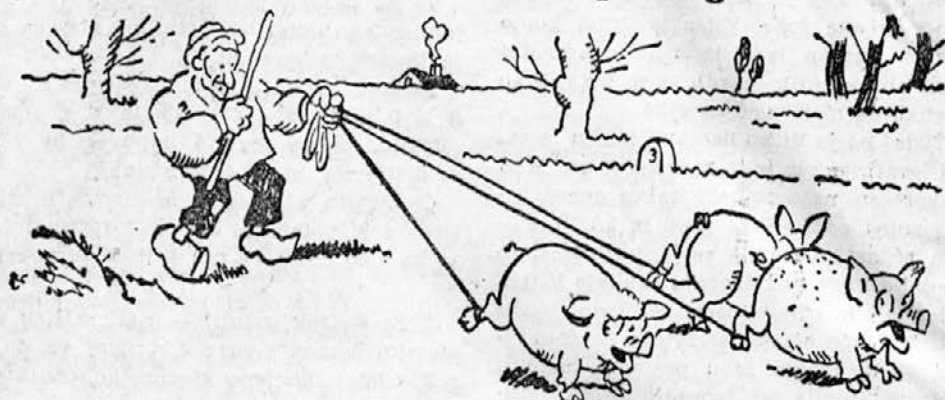
Zdelo so mi je, da so tri kopalke. = Kje je tretja?

Odgovori na dopise.

Odgovorov ni, ker ni bilo dopisov. Je pač križ! Menda so dopisniki mislili, da mi morajo pustiti malo miru. Je tudi prav, ker me je zdaj res delo gnalo. Zdaj

pa le zopet pišite, ker imam nekaj več časa. Kako lepo je, če so dopisniki tako obzirni! Ali pa ne vedo, kaj bi pisali? Kdo ve?

Človek si mora znati pomagati!

Kako težko je s temi prašički, ko vsak sili na svojo stran!

Že vem, kako si bom pomagal!
Najprej palico v zemljo!

Zdaj pa v kalop, da se vrvi ovijejo!

Tako, zdaj pa ne morete nikamor!

Palico na ramo in nesimo jih domov!